

Lähettäjä: Häikiö Martti (AVI) [mailto:martti.haikio@avi.fi]

Lähetetty: keskiviikkona 1. maaliskuuta 2017 13.10

Vastaanottaja: Talousvaliokunta <Talousvaliokunta@eduskunta.fi>

Kopio: Toivola Vesa (AVI) <vesa.toivola@avi.fi>

Aihe: Asiantuntijapyyntö Eduskunnan talousvaliokunta torstai 02.03.2017 klo 12.00 / HE 262/2016 vp

Itä-Suomen aluehallintovirasto, ympäristöluvut

Dnro: ISAVI/476/2017

Asia: Asiantuntijalausunto Eduskunnan talousvaliokunnalle

Hallituksen esityksen HE 262/2016 vp tarkoituksena on vesilain omaksi lunastamista ja käyttöoikeuden perustamista koskevien säännösten saattaminen sopusointuun perustuslain perusoikeuksien rajoittamista koskevien säännösten kanssa. Lisäksi esitykseen sisältyy vesilain luvanvaraisuuden muutos valtavyöhykkeiden alitusten osalta.

Hallituksen esityksen lukuun 4.1 sisältyy arvio esityksen taloudellisista vaikutuksista. Käyttöoikeussäätelyn uudistamisella ei arvioida olevan merkittäviä suoria taloudellisia vaikutuksia. Asiakkaiden ja viranomaisten työmäärä ei muutu merkittävästi.

Muutokset eivät kohdistu vesilain 3 luvun 4 §:n mukaisiin luvan myöntämisen edellytyksiin tai korvausperusteisiin. Luvanvaraisen vesitaloushankkeen toteuttamiseksi hakijalla on jatkossakin oltava oikeus hankkeessa tarvittaviin alueisiin. Alueen käyttö voi perustua omistukseen, sopimukseen tai viranomaismenettelyssä perustettuun oikeuteen. Tarvittaessa oikeus on voitava perustaa vesitalousluvan myöntämisen yhteydessä.

Omaksi lunastamisen mahdollisuus rajoittuisi jatkossa yksiselitteisesti vain yleisen tarpeen edellyttämiin hankkeisiin. Omaksi lunastaminen on ollut tähänkin asti harvinainen toimenpide, eikä soveltamiskäytäntö olennaisesti muutu. Ehdotetussa vesilain 2 luvun 13 a §:ssä auki kirjoitettu yleisen tarpeen esimerkkiluettelo konkretisoi käsitteen ja parantaa edellytyksiä ymmärtää sen sisältö. Yleinen tarve voi muodostua julkisen tai yksityisen hakijatahon toimesta toteutettavassa hankkeessa.

Omaksi lunastamisen lisäksi muutos kohdistuu myös mahdollisuuteen perustaa vesitalousluvan yhteydessä lunastukseen rinnastuva käyttöoikeus pelkästään yksityistä tarvetta palvelemaan hankkeeseen. Ehdotettu vesilain 2 luvun 13 §:n 3 momentti estäisi jatkossa käyttöoikeuden perustamisen tällaiseen hankkeeseen, jos käyttöoikeus rajoittaisi liikaa kohdealueen omistajan oikeutta ja mahdollisuutta käyttää omistamaansa aluetta hyväkseen. Tässä tilanteessa pelkästään yksityistä tarvetta palveleva vesitaloushanke voisi alueoikeuden puuttuessa jäädä ilman lupaa, vaikka luvan myöntämisen edellytykset muutoin täyttyisivät. Hakija voisi poistaa esteen hankkimalla hankkeessa tarvittavat alueet hallintaansa esimerkiksi vapaaehtoisilla sopimuksilla ja/tai muuttamalla hankettaan vähemmän haittoja aiheuttavaksi.

Tavanomaisimpien luvanvaraisten vesitaloushankkeiden osalta hallituksen esitys ei tuo kovin suurta muutosta nykykäytäntöihin.

Muutoksen keskiöön joutuvia hankkeita ovat etenkin yksityisten rantakiinteistöjen käyttöarvon ja virkistyskäytön parantamiseen tähtäävät järven tai lammen keskivedenkorkeuden nostohankkeet (vesilain 6 luvun 6 §), voimalaitoksen rakentaminen (vesilain 8 luvun 4 §), yksityisen lastauspaikan tai sataman rakentaminen (vesilain 10 luvun 7 §:n 2 momentti) ja ympäristöluvanvaraisessa toiminnassa muodostuvien jätevesien johtaminen toisen maa- tai vesialueella ojassa, norossa tai viemäriputkessa (ympäristönsuojelulain 68 § ja 69 §). Näissä saattaa muodostua tilanteita, missä pelkästään

yksityistä tarvetta palvelevan hankkeen toteuttaminen ainakin vaikeutuu tai jopa kokonaan estyy vesilain käyttöoikeussäätelyyn esitetyn muutoksen seurauksena.

Hallituksen esitykseen sisältyvä valtaväylän alituksen luvanvaraisuuden poisto koskee lähinnä valtaväylän alittavia kaapeleita, viemäreitä ja vesijohtoja. Muutos ei merkittävästi vaikuta näiden hankkeiden suunnitteluun eikä toteuttamiskustannuksiin, mutta nopeuttaa niiden toteutusta. Tapauskohtaisesti osa valtaväylän alitushankkeista tulee jatkossakin edellyttämään vaikutusperusteista lupakäsittelyä. Toteutettavan hankkeen kannalta ongelmaksi saattaa muodostua tilanne, jossa vesilain 3 luvun 2 §:n luvan tarve todetaan vasta ilmoituksen käsittelyssä eli juuri ennen suunniteltua rakentamisajankohtaa tai jopa vasta rakentamisen ja käyttöönoton jälkeen.

Ympäristöneuvos Martti Häikiö

Itä-Suomen aluehallintovirasto / ympäristöluvut
ympäristöneuvos Martti Häikiö
martti.haikio@avi.fi
p. 0295 017 040
Kuopion toimipiste
Asiointisähköposti: kirjaamo.ita@avi.fi
Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli
